

آسرا

بابی جی! ”میں تھاڑے گھروں نہیں نتاس گا۔“ محمود نے مینوں اطلاع دی۔

”کیا مطلب؟“ ”میں پُچھیا۔ کیوں جے گل مینوں سمجھنیں سی آئی۔“

”اوی جی۔ پہلاں میں جنہاں گھر اور ویج وی کم کیتاے میں اوھوں نس کے آجائندساں۔ پہن نہیں نتاس گا۔“

”اوکیوں نی،“ ”میں پُچھیا۔“

”جی ہن میں وڈا ہو گیا۔ مینوں پتاے پی تھاڑے جیہے چنگیاں لوکاں کوں رہن ویج ای میری بھلیائی اے۔“ اوہنے پیڑھی تے کھلو کے برتن دھوندیاں ہویاں جواب دتا۔ کیوں جے زمین تے کھلوتیاں اوہدا گھنٹے نکلے تکب نہیں سی اپڑدا۔

”محمود تیری عمر کنی کو ہو وے گی؟“

”پتا نہیں جی۔ شاید میری ماں نوں پتا ہو وے۔ پر جی اوہنوں وی کیہ یاد رہیا ہونا ایں۔ عمر وی کوئی یاد رکھن آئی چیز اے۔“

محمود دی ایں فلاسفی دامیرے کوں کوئی جواب نہیں سی۔ میں چپ کر گئی۔ پر اوہنوں تاں اللہ وتوں گل کھلار کے کرن دی عادت سی۔

حالے اوہنوں ساڑے گھر آیاں اک مہینا ای ہویا سی۔ پر اوہنے بول بول کے تے چیز اں بارے سوال پُچھ پُچھ کے میرا مغراہی پکٹ لیا سی۔

میری وی مجبوری سی۔ نوکر آج کل ملدے ای نہیں۔ ایں لئی اوہناں دیاں بوہت ساریاں گلاں برداشت کرنا یاں پے جاندیاں نیں۔ میں

سوچیا اک دو دن بول بال کے جدوں محمود دی زبان دی اُلیٰ لکھ جائے گی تاں آپے ای خموش ہو جائے گا۔ پر تو بہ کرو جی۔ اوہ محمود ای کیہ جیہڑا دو منٹ زبان تالوں نال لا جاوے۔

محمود فیر بول پیا۔ ”باجی میرا بڑا دل کردا سی میں وی پڑھائی کرائ۔ پر ایہہ گل سن کے ماں نے مینوں اوہ ما رما ری جے میں ساریاں گلاں بھل گیا۔“

”ماریا کیوں سی تیری ماں نے؟“ میں ایویں ای بے دھیانی نال پُچھیا۔

”جی اوہ کہندی سی۔ سانوں کیہ لگے پڑھائیاں نال۔ کتے کم تے لگ گئیوں تے چار پیسے کمالیں گا۔ توں پڑھ کے کیہڑا باو بن جانا ایں۔“

”نهیں باؤ آں دے سرال تے کوئی سنگ ہوندے نہیں۔“ میں اوہ دل رکھن ائی کیہا۔

”جے تیوں ایناں ای شوق اے۔ تاں میں تیوں پڑھادیاں کرائ گی۔“

”سچ باجی جی۔“ اوہ دے پڑائے ہوئے بھاں تے ہاسہ آگیا تے چنگھیاں اکھاں مشالاں والگوں چک پیاں۔ ”میں --- پڑھ سکناں وال --- میں وی پڑھ جاواں گا۔“ اوہنوں یقین نہیں سی آرہیا۔

”ہاں ---- ہاں کیوں نہیں۔“ میں تسلی دی۔

”تی جی کئے چنگے او۔ میں تھاڑے گھروں کمدی وی نہیں نہیں گا۔“ تے ایہہ کہند یاں کہند یاں شاید خوشی دے ماریاں اوسدے ہتھ کنپ گئے تے نویں پلیٹ دے چارٹوٹے ہو گئے۔

میں مر کے دکھیا۔ تاں محمود اپنیاں نظر اس را ہیں رحم دی اپیل کردا کھڑا سی۔ اور ہدیاں نظر اس جو میرے کلجنوں و نھ گھیاں، زکا جیہا بال و چارا، ایہنوں کھیاں فکر اس پے گھیاں نہیں۔ میں پرت کے فیراپنے کم وچ رجھ گئی۔

کافی چر بعد اپنی مری جیہی اواز آئی۔

”باجی جی تساں مینوں ماریا نہیں۔“

”کوئی نہیں غلطی انسان کولوں ای ہو جاندی اے۔ مارنا کا ہدے لئی سی۔“

میں کیہا تاں اور ہدیاں اکھاں وچ اٹھرو آ گئے۔

”بجی پہلے والیاں بیگماں تے مینوں بوہت مار دیاں سن۔“

دو بے دن میں اورہا قاعدہ تختی لے آئی تے پڑھائی شروع کراوی پر میں اورہدیاں گلاں توں بوہت عاجز ساں۔ سبق تاں اوہ انخ یاد کر لیند اسی۔ جو میں واء و گے۔ پر پڑھد یاں پڑھد یاں ہور گلاں چھیڑ کے بہہ رہند اسی اک دن سبق پڑھ رہیا سی۔ بابا آیا۔ آم لایا۔ تاں کہن لگا۔ ”سانوں تے پتا ای نہیں امب داسواد کیہو جیہا ہوندا اے۔ ابا ہوندا تے امب کھواندا ناپر اوہ تے اوہ دوں ای فوت ہو گیا سی جدوں میں زکا جیہا ساں۔ مینوں تے یادوی نہیں ابے دی شکل۔“ ماں کہندی اے ”توں میرے کچھڑ سیں۔ جدوں تیرا ابا فوت ہو یا سی۔“ پر ماں نے جدوں دو جاویاہ کیتا۔ اوہ دوں میں وڈا سارا ساں مینوں سب یاداے۔“

”تیری ماں نے دو جاویاہ کر لیا اے۔ فیروی تینوں پڑھایاں کھایاں۔“

”اوہ جی کریہ کر دی و چاری۔ چھیاں جیاں نوں کوئی پال دی؟“

میرا نواں پیو دی بڑانگا را اے۔ ہک پیسے دادیوال نہیں۔ روز نشہ کر کے آ جاند اسی۔ تے سانوں ساریاں نوں گٹ دا سی۔ ایں کر کے ماں نے سانوں کم تے لادتا پئی اوہدی مار توں تاں نچ جاویاں گے۔“

”ہن گزارہ چل جاندا اے تھاڑا۔“

”آہو جی! میرے وڈے بھرا کدوں دے کم تے لگ گئے ہوئے نہیں۔ میں وی کم کرناوال۔ واہ۔۔۔ واہ گزارہ ہو جاندا اے جی۔ ہن میں پڑھ لکھ کے باو بن جاویاں گاتے ماں نوں نویں کپڑے لے کے دیاں گانا لے جی۔ میں اوہنوں مزیدار چھیجاں وی کھواوالا گا۔ و چاری سکے ٹکڑے کھا کھا کے اک گئی ہوئی ایں۔“

”اچھا۔ ہن توں تقریر بند کرتے سبق یاد کر۔“

”بچھا جی۔“

پرنہ اورہدیاں تقریر ایاں بند ہوئیاں تے نہ اوہ دھیاں نال سبق یاد کر سکیا۔ اک دن میں خفا ہو کے کہہ دتا۔ ”محمود! جے توں پڑھائی کرنی ایں تاں سب کچھ چھڈ کے پہلاں دھیاں نال سبق یاد کریا کر نہیں تاں میں پڑھانا چھڈ دیاں گی۔“

فیر انہوں لگ پیا پئی میں کوئی کم دیکھاتے اگے پچھے ہو گئی مرٹ کے جو آئی تاں محمود ہوئی غائب۔

”محمود توں کتھے سیں؟“

”بایی میں سبق یاد کر رہیا ساں۔“ اوہدا ایہ بہ جواب میتوں لا جواب کر دیدا اسی۔ تے میں دل ای دل ویچ شرمندہ جیہی ہو کے اوہ کم آپے ای کر لیندی ساں پر جدوں تھوم پیاز دی بو میریاں ہتھاں ویچ رج گئی تے برتن مانجھ مانجھ کے ہنہوں گھس گئے تاں محمود دی پڑھائی توں چڑھی چڑھن لگ پئی۔ پر کردی کیہ۔ سیانے آکھدے نیں پئی گل بیباڈھوں وجانا پیندا اے۔ میتوں وی ہن کوئی علاج نہیں سی تجھر رہیا اپنی کیتی دا؟ میں والا کے محمود نوں کہندی رہندی ساں۔ ”محمود پہلاں کم کر لیا کر فیر سبق یاد کر لیا کر۔“ پر اوہ سبق ویچ ایناں ڈیبا ہو یا ہنداسی بچ قاعدہ اوہدے ساہمنے ہوئے نہ ہوئے بس الکھاں بند کر کے طوطے واگلوں بولی جاندا سی۔

اک دن میں کم ٹوں واپس آئی۔ تھکی ہوئی ساں تے بھکھ وی گلی ہوئی سی۔ میں پھیتی پھیتی مونہہ تے پانی دے چھٹے مارے تے محمود نوں اواز دتی۔

”محمود کھانا لیاء۔“ تے آپ اخبار و پکھن لگ پئی۔ پندرہاں (15) منٹ لگھ گئے یا شاید اڈھا گھنٹا۔ پر کھانے دی شکل ای نظر آئی۔ تاں میں کچن وال گئی۔ چلھے اتنے سکھنا تو پیاس روڑا سی تے محمود ہل ہل کے سبق پڑھی جارہیاں۔ اک دم میرا دماغ بھسپھیری واگلوں بھوں گیا۔ میں محمود دے ہتھ و چوں قاعدہ کھوہ کے پراہنہ سُٹ دیتا۔ اوه جیران کھلوتاں خ میرے ول ویکھی جارہیاں جویں پھردا ہو گیا ہووے۔ میں اوہ باستہ چک کے اک کونے ویچ رکھ دتاتے چیک کے آکھیا۔

”بس بیتیری ہو گئی۔ تیرا پڑھنا لکھنا بند۔“

اوہ کچھ چر کھلوتا رہیا فیر کچھ چر بعد میتے ٹوں حسرت بھریاں نظر ای نال تکدے تکدے ہوئی ہوئی بو ہے وال ٹر پیا۔

”محمود۔ کدھر جارہیاں؟“ میں اواز دتی۔ پر شاید اوہ نہیں سی۔ ہوئی ہوئی قدم رکھدا جویں نیندرویچ ٹر ٹر رہیا ہووے۔ اوه بو ہے و چوں باہر نکل گیاتے آج تیک نہیں پرتیا۔

مشق

- 1- ایں افسانے داخلہ صادا پنے لفظاں ویچ لکھو۔
- 2- محمودے تعلیم حاصل کرنے دے شوق بارے پنج سطر ایں لکھو۔
- 3- محمود نے میتے وال حسرت بھریاں نظر ای نال کیوں ویکھیا؟ وضاحت کرو۔